

Reg. No. :

Name :

SY-10

SECOND YEAR HIGHER SECONDARY EXAMINATION, MARCH 2022

Part – II

Time : 2½ Hours

SANSKRIT

Cool-off time : 15 Minutes

Maximum : 80 Scores

निर्देशा :

- 15 निमेषाः समाश्वाससमयः । प्रश्नान् पठितुम् इच्छानुसारं चयितुम्, उत्तराणि क्रमीकर्तुं च अयं समयः उपयोक्तव्यः ।
- प्रश्नस्य निर्देशान् सश्रद्धं पठित्वा अवगम्य च उत्तराणि लेखनीयानि ।
- प्रश्नानाम् अङ्काः तत्र तत्र दत्ताः । उत्तरलेखनाय समयः अङ्काः च परिगणनीयाः ।

നിർദ്ദേശങ്ങൾ:

- 15 മിനിറ്റ് സമാശ്വാസ സമയമാണ്. ഈ സമയം ചോദ്യങ്ങൾ വായിക്കുന്നതിനും ഇഷ്ടമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനും ഉത്തരങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും ഉപയോഗിക്കാം.
- ഓരോ ചോദ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം ഉത്തരമെഴുതുക.
- ഓരോ ചോദ്യത്തിനുമുള്ള സ്കോർ അതോടൊപ്പം നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തരമെഴുതുമ്പോൾ സമയവും സ്കോറും പരിഗണിക്കണം.

PART-I (A) (1-6)

अस्मात् विभागात् चतुर्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । प्रत्येकम् एकोऽङ्कः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും നാല് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ സ്കോർ
വീതം. (4 × 1 = 4)

पेटिकातः उचितानि उत्तराणि चित्वा लिखत ।

जोसफ्, शारिकायाः, वृद्धसदनस्य, कूटियाट्टम् – रोस्याः माटम्पुकुञ्जिकुट्टन् ।

1. “भवन्तः गच्छन्तु नाहमधुना आगच्छामि” – कस्याः वचनमिदम् ?
2. ‘सालारः’ इति कस्य नाम ?
3. तथापि तत्र व्यजनमेकं स्थाप्यताम् – कस्याः वचनमिदम् ?
4. “मुनिना तेन नीतोऽसौ ताबोरद्रेरधित्यकाम्” – अत्र मुनिः कः ?
5. महाप्रस्थानस्य कर्ता कः ?
6. युनस्को इति अन्ताराष्ट्रसभायाः अङ्गीकारं प्रथमतया प्राप्ता कला का ?

PART-I (B) (7-10)

अस्मात् विभागात् सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि – प्रत्येकम् एकोऽङ्कः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും എല്ലാ ചോദ്യങ്ങൾക്കും ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ സ്കോർ
വീതം. (4 × 1 = 4)

7. सूर्यग्रहणस्य दर्शनाय सङ्कल्पितेषु स्थानेषु अन्यतमः भवति ?
(काशी, कोणार्क, अजन्ता)
8. संग्राहकक्षमता भाषा का ?
(मलयालभाषा, हिन्दीभाषा, संस्कृतभाषा)

9. भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि अन्तर्भवति ?
(भीष्मपर्वणि, सभापर्वणि, आदिपर्वणि)

10. योगशास्त्रस्य उपज्ञाता कः ?
(पाणिनिः, पतञ्जलिः, व्यासः)

PART-II (A) (11-15)

अस्मात् विभागात् त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । प्रत्येकं द्वौ अङ्कौ ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും മൂന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. രണ്ട് സ്കോർ വീതം.

(3 × 2 = 6)

11. 'ख' विभागात् उचितपङ्क्तिं योजयित्वा श्लोकं पूर्तीकरोतु ।

(क)	(ख)
श्वसितपवनमनुपमपरिणहं	– बालशशिनमिव सायमलोलम् ।
त्यजति न पाणितलेन कपोलम्	– मदनदहनमिव वहति सदाहम् ।

12. मातृकानुसारं वाक्यं परिवर्त्य लिखत ।

उदा - विद्यालयं गच्छति ।

पाठं पठति ।

विद्यालयं गत्वा पाठं पठति ।

स्नानं करोति ।

मन्दिरं गच्छति ।

13. कोष्ठकात् समुचितानि अक्षराणि उपयुज्य अर्थपूर्णं पदं लिखत ।

दी _____ दया _____ भव । (लु, न)

कुमा _____ नाशा _____ । (न्, र)

14. उदाहरणानुसारं वाक्यं परिवर्त्य लिखत ।

उदा - गोपिका पठति ।

गोपिका अपठत् ।

विनया गायति । ।

15. उदाहरणानुसारं पदच्छेदं लिखत ।

उदा - करोत्येव - करोति + एव ।

जानात्येव - + ।

उदा - अन्यैरपि - अन्यैः + अपि ।

सर्वैरपि - + ।

PART-II (B) (16-18)

अस्मात् विभागात् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तराणि लिखत । प्रत्येकं द्वावङ्कौ ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും രണ്ട് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. രണ്ട് സ്കോർ വീതം.

(2 × 2 = 4)

16. खण्डिकां पठित्वा अव्ययपदानि चित्वा लिखत ।

श्रीबुद्धः छन्देन सह जनपदं द्रष्टुं प्रातिष्ठत । जनानां जीवितावस्थां विचिन्त्य सः नितरां दुःखितः जातः ।

17. मातृकानुसारं सन्धत्त ।

उदा - इति + उक्त्वा - इत्युक्त्वा ।

इति + उवाच ।

18. कोष्ठकात् नाटकसङ्केतपदमुपयुज्य पूरयत ।

(स्वगतम्, नान्दी, प्रकाशम्)

● सर्वश्राव्यं _____ स्यात् ।

● अश्राव्यं खलु यद्वस्तु तदिह _____ ।

PART-III (A) (19-23)

अस्मात् विभागात् त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । प्रत्येकं चत्वारः अङ्काः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും മൂന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. നാല് സ്കോർ വീതം.

(3 × 4 = 12)

19. उदाहरणानुसारं प्रस्तुताप्रस्तुतानि योजयत ।

प्रस्तुतम्	अप्रस्तुतम् ।
उदा	
आवासः	विपिनम् ।
● प्रियसखीमाला	विषम् ।
● मलयजपङ्कम्	यमः ।
● कन्दर्पः	हरिणी ।
● राधा	जालम् ।

20. श्लोकं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत ।

सरसमसृणमपि मलयजपङ्कम् ।

पश्यति विषमिव वपुषिसशङ्कम् ॥

(1) का मलयजपङ्कं विषमिव पश्यति ?

(1)

(2) सरसमसृणं भवति किम् ?

(1)

(3) श्लोकस्य आशयं लिखत ।

(2)

21. सम्भाषणांशान् पूरयत ।

तापसी : वत्से ।

शारिका : अम्ब, प्रणामः ।

तापसी : किमर्थं रोदिषि ?

शारिका : ।

तापसी : वृक्षस्यदयनीयावस्थां जानाम्यहम् ।

शारिका : कथमपि एतं रक्षितुं ।

तापसी : आम्, शक्यते । भवती खेदः मास्तु ।

शारिका : अम्ब

तापसी : पुनर्मिलामः ।

22. गद्यक्रमं लिखत ।

आत्मना एष _____ बलवान् _____ पित्रोः _____ समं _____ ।

(अवर्धत, बालकः, अद्भुतानन्दशान्तिभिः, ज्ञानपूर्णश्च ।)

23. श्लोकम् आशयं च यथोचितं योजयत ।

क	ख
सः कदाचित् यहूदबालकैः सह अक्रीडत् । • मुनिः तं ताबोरद्रिं नीतवान् -	मुनिना तेन नीतोऽसौताबोरद्रेरधित्यकाम् अशेत स्थण्डिले पश्यन् रम्याः प्रकृति सम्पदः । • यहूदबालकैरन्यैः कापि क्रीडारतस्तथा । कापि चिन्तापरः सर्वैरलक्ष्यत स बालकः • आत्मना बलवानेष ज्ञानपूर्णश्च बालकः अवर्धत समं पित्रोरद्भुतानन्दशान्तिभिः ।

PART-III (B) (24-25)

अस्मात् विभागात् एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लेखनीयम् । चत्वारि अङ्काः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും ഒരു ചോദ്യത്തിനുമത്രം ഉത്തരമെഴുതുക. നാല് സ്കോർ.

(1 × 4 = 4)

24. रेखाङ्कितपदानां स्थाने कोष्ठकात् समानार्थकपदानि उपयुज्य खण्डिकां पुनर्लिखत ।

(मार्गः, शोभमाने, जनपदाः, मनुष्यवासस्य)

पुरीतः कोणार्क प्रति पन्था एका ऋजुरेखा भवति । पन्थानम् उभयतः आवासस्य लक्षणमपि न दृश्यते । प्राचीनाः ग्रामाः तेषु प्रान्तेषु विलयीभूताः इति प्रतीयते । अस्यां धन्यस्थल्यां विराजमाने सूर्याय सङ्कल्पिते अलोकसामान्ये मन्दिरे अधुना आराधना न भवति ।

25. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

• ഭാരതീയ ദർശനങ്ങളിൽ പ്രമുഖമാണ് യോഗശാസ്ത്രം.

Yogasasthra is most important among the branches of Indian Philosophy.

• ജീവിത വിജയത്തിന് മനോനിയന്ത്രണം അനിവാര്യമാണ്.

Mind control is essential for success in life.

PART-IV (A) (26-29)

अस्मात् विभागात् त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും മൂന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. ആറ് സ്കോർ വീതം.

(3 × 6 = 18)

26. अधः प्रदत्तेषु इष्टतमं श्लोकं चित्वा आस्वादन टिप्पणीं लिखत ।

(1) त्यजति न पाणितलेन कपोलम् ।

बालशशिनमिव सायमलोलम् ॥

(2) श्वसितपवनमनुपम परिणाहं ।

मदन दहनमिव वहति सदाहम् ॥

(3) नयनविषयमपि किसलयतल्पम् ।

कलयति विहितहुताशन कल्पम् ॥

27. कथास्तंभं क्रमीकृत्य पुनर्लिखत ।

- विषलिसः वृक्षः क्रमेण शुष्कः अभवत् ।
- तापसी वात्सल्यपूर्णेन चक्षुषा तां विलोक्य स्मितमुखी अभूत् ।
- वृक्षम् अनादृत्य गन्तुं सा न समर्था ।
- शारिका पुरतः तापसीम् अपश्यत् ।
- विगलितलक्ष्यस्य व्याधस्य शरेण वृक्षः विद्धः ।
- वृक्षः पल्लवितः पत्रैः शाखाभिः च सम्पुष्टः अभवत् ।

28. मलयालभाषया आङ्गलभाषया वा अनुवदत ।

तत्रभवान् छन्देन सहैव जनपदं द्रष्टुं – प्रातिष्ठत । सायं प्रत्यागतः उद्यानस्य बिल्ववेदिकायां तूष्णीम् उपाविशत् ।
तन्नेत्रे अर्धनिमीलिते आस्ताम् । किं जातम् ? उच्यताम् ।

यशोधरे, अद्याहं लोकमपश्यम् ।

वार्धक्यं मरणं चापश्यम्

29. प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

हा धिक् !

वीतरागभयक्रोधानां यतिवर्याणां मनसिर्दृशी द्वेषभावना वर्तते चेत् विना विलम्बं समस्तं सन्यासिकुलम्
अधर्मे पतिष्यति इति न सन्देहः । क्षुत्पीडितम् एनं मन्दिराङ्गणे बध्वा ताडनैः दण्डयति चेत् अयं रोदनसम्मिश्रः
वायुः श्वसनयोग्यो न भवेत् । तस्मात् अहम् इतः गच्छामि इत्युक्त्वा अन्यत्र अगच्छत् ।

गुरोः अन्यादृशम् एनं भावविशेषं विज्ञायमहाकविः कुमारनाशान् महोदयः गुरोरन्तर्गतं न्यायाधिपाय
न्यवेदयत् । समर्पितम् उपक्षेपं प्रत्यग्रहीत् च ।

- (1) “समस्तं सन्यासिकुलम् अधर्मे पतिष्यति इति न सन्देहः” – श्रीनारायणगुरुः किमर्थम् एवम्
अवदत् ? (2)
- (2) अयं रोदनसम्मिश्रः वायुः श्वसनयोग्यो न भवेत् । कुतः ? (2)
- (3) कः समर्पितम् उपक्षेपं प्रत्यग्रहीत् ? (1)
- (4) गद्यभागस्य उचितं शीर्षकं लिखत । (1)

PART-IV (B) (30-32)

अस्मात् विभागात् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरे लिखत । प्रत्येकं षडङ्काः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും രണ്ട് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. ആറ് സ്കോർ വീതം.

(2 × 6 = 12)

30. आङ्ग्लेयपदानां स्थाने संस्कृतपदानि कोष्ठकात् चित्वा खण्डिकां पुनर्लिखत ।

(छात्राः, धूमयानं, प्रभाते, अध्यापकाः, प्रभातभोजनम्, सन्तुष्टाः)

वयं in the morning पञ्चवादने कलामण्डलं द्रष्टुं गतवन्तः । षष्ठि संस्कृत students पञ्च teachers च आसन् संघे । Train समये एव प्राप्तवन्तः । अतः वयं नववादने कलामण्डलं प्राप्ताः । Breakfast अनन्तरं सर्वे कूटियाट्टकलरीं द्रष्टुं – गतवन्तः । तत्र विविधकलारूपाणां परिशीलनं दृष्ट्वा सर्वे अतीव happy जाताः ।

31. संगृह्य लिखत ।

भारतीयदर्शनपद्धतीषु प्रमुखं स्थानमावहति-श्रीमद्भगवद्गीता । ग्रन्थोऽयं महाभारते अन्तर्भवति । कृष्णद्वैपायनेन क्रोडीकृतोऽयं ग्रन्थः । संस्कृतभाषायां-विरचितेऽस्मिन् ग्रन्थे अष्टादश अध्यायाः विद्यन्ते । महाभारतस्य भीष्मपर्वणि अन्तर्भवति भगवद्गीता ।

वेदान्तदर्शने विद्यमाने प्रस्थानत्रये अन्यतमा भवति भगवद्गीता । अस्मिन् ग्रन्थे-कर्मयोगः, ज्ञानयोगः भक्तियोगः इति त्रीणि उपदेश-मण्डलानि सन्ति । एकैकस्य मण्डलस्य षट् अध्यायाः च सन्ति । अष्टादशाध्यायेषु सप्तशताधिकैः श्लोकैः भगवान् श्रीकृष्णः गीता अर्जुनाय उपदिश्यते ।

कुरुक्षेत्रयुद्धमुखे अर्जुनेन शुहृद्बान्धवाः - अभिमुखीकृताः । तस्मिन् सन्दर्भे युद्धनिपुणोऽपि सः दुर्बलचित्तः युद्धविमुखश्चाभवत् । तदा कृष्णः कर्मविमुखम् अर्जुनं कर्मोन्मुखताम् अनयत् । भगवद्गीता न केवलं महात्मनां अपि तु साधारण-जनानामपि जीवितेषु स्वाधीनयुक्ता भवति । शङ्कराचार्यः अखिलवेदसारसर्वस्वभूता भवति भगवद्गीता इति अवदत् ।

32. यथोचितं योजयत ।

क	ख
• चाणक्यः	गीतगोविन्दम् ।
• मुद्राराक्षसम्	राजा ।
• चन्द्रगुप्तः	पि.सि. देवस्या ।
• क्रिस्तुभागवतम्	विशाखदत्तः ।
• जयदेवकविः	पतञ्जलिमहर्षिः ।
• योगदर्शनम्	विष्णुगुप्तः ।

PART-V (33-35)

अस्मात् विभागात् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरे लिखत । प्रत्येकं अष्ट अङ्काः ।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും രണ്ട് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. എട്ട് സ്കോർ വീതം.

(2 × 8 = 16)

33. पटकथां लिखत ।

“नाहं गच्छामि, नाहं गच्छामि, भवन्तं विहाय नाहं कुत्रापि गच्छामि ।” शारिका तूष्णीं भूत्वा तत्रैव उपाविशत् । तस्याः तप्तं मन इव दिशः अरुणिम्ना लिप्ताः । अरुणिमनि एकं दृश्यं मन्दं मन्दं स्मृतिपथमागतम् ।

34. सूचनानुसारं कूटियादृमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत ।

(सूचना : - संस्कृतरूपकाणि, चतुर्विधाभिनयः, मिलित्वा अभिनयः, पूर्वरङ्गक्रीया, मिषाव्, इटका, युनस्को अङ्गीकारः)

35. प्रदत्तां जीवनचरितरूपरेखां पठित्वा श्रीनारायणगुरुदेवम् अधिकृत्य उपन्यासं लिखत ।

श्रीनारायणगुरुदेवः ।

जन्म	: 1854
जन्मस्थलं	: तिरुवनन्तपुरे चेम्पन्ति ग्रामे ।
गृहस्य नाम	: वयल्वारम् ।
पितरौ	: माडनाशान्, कुट्टियम्मा ।
कर्ममण्डलम्	: सामूहिकपरिष्कर्ता, सांस्कारिकप्रवर्तकः आध्यात्मिकाचार्यः ।
मुख्य – रचना:	: आत्मोपदेशशतकम्, दर्शनमाला, दैवदशकम् इत्यादयः ।
समाधि:	: 1928 सितम्बर 21

